

HÍRLEVELE

Országos Atomenergia Hivatal

2010. október – 13. évfolyam, 3. szám

ENSREG ülés
VVER Fórum
Engedély-hosszabbítás
Hatósági értékelés
Nyílt nap

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség Közgyűlése

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) 54. Közgyűlését 2010. szeptember 20-24. között tartotta Bécsben. A Közgyűlésen Magyarországot az Országos Atomenergia Hivatal és a Külügyminisztérium munkatársai képviselték, a delegációt *Rónaky József*, az OAH főigazgatója vezette. A Közgyűlés nyitó napján jelen volt *Kovács Pál*, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium energetikai ügyekért felelős helyettes államtitkára. A tavaly megválasztott NAÜ főigazgató, *Yukiya Amano* első hivatali évét értékelő beszédében hangsúlyozta, hogy szeretné megszabadítani az ügynökséget a „world's nuclear watchdog” (a világ nukleáris jelzőkutyája) címkétől, ami hamis fénybe állítja a szervezetet, s eltereli a figyelmet a nukleáris energia békés és tudományos célú felhasználásával kapcsolatos széles körű tevékenységről. Az elmúlt időszak egyik legjelentősebb eseményének nevezte a 2010 márciusában a nukleáris energia békés felhasználásáról rendezett párizsi konferenciát, ahol egyértelművé vált, hogy mintegy 60 ország tervezi nukleárisenergia-program kidolgozását, s ebből 10-25 ország jó eséllyel 2030-ig be is üzemelheti első reaktorát. A NAÜ főigazgatója kiemelte, hogy az Ügynökség alapító okiratában foglalt minden területen szeretnének előrelépést elérni. Az alapokmány szerint a szervezet legfőbb feladata az atomenergia békés és biztonságos alkalmazásának elősegítése, másrészt biztosítéki rendszerén keresztül annak megakadályozása, hogy az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos berendezéseket, anyagokat, ismereteket nem-békés célokra is felhasználják. A nemzetközi szervezet szerteágazó tevékenységet fejt ki az atomenergia békés és biztonságos felhasználásának elősegítése érdekében, tudományos tanácskozásokat, kon-

ferenciákat, tanfolyamokat szervez, szakértőket küld a tagállamokba, támogatja és bizonyos mértékben koordinálja a nukleáris energiával kapcsolatos kutatásokat és fejlesztéseket. Műszaki együttműködési programja keretében támogatja a tagállamokban az emberi erőforrás fejlesztését, nemzeti és regionális projektek indításával segíti elő az atomenergia békés célú alkalmazását az élet számos területén.

A főigazgató elmondta, hogy a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban nem sikerült javulást elérni az atomsorompó szerződés biztosítéki ellenőrzése terén, s beszámolt a Közel-Keleten végzett biztosítéki ellenőrzési tevékenységről. Ezzel kapcsolatban elmondta, hogy a témában rendelkezésére bocsátott információkat megosztotta a tagországokkal, s látogatása alkalmával sürgette Izrael nukleáris létesítményeinek teljes körű ügynökségi biztosítéki ellenőrzés alá helyezését, valamint az ország mielőbbi csatlakozását az atomsorompó egyezményhez.

Tájékoztatta a Közgyűlést, hogy a NAÜ főigazgatójaként megállapodást kötött az Orosz

Föderációval arról, hogy Oroszország a saját területén, saját költségére létrehoz egy kisdúsítású uránt tároló „üzemanyag bankot”, amelyet az Ügynökség fennhatósága alá helyez. Ezzel biztosítja, hogy azok az országok, amelyek a szabadpiacon politikai okok miatt nem tudnak nukleáris fűtőanyagot beszerezni, az Ügynökségen keresztül bármikor megtehessék azt.

A főigazgató hangsúlyozta, hogy személyes ügyének tekinti a NAÜ rák elleni programját, hiszen a fejlődő országoknak ez jelenti az egyetlen reményt, hogy csökkenteni tudják a rák okozta magas halálozási arányt. Felhívta a figyelmet a Közgyűlés kísérő konferenciájára,

*Yukiya Amano főigazgató megnyitja a NAÜ közgyűlést
(Foto: D. Calma/NAÜ)*

amely a rákbetegség fejlődő országokban tapasztalható nagyarányú terjedésével foglalkozott, s ahol olyan díszvendégek vonzották a média figyelmét, mint az egyiptomi elnök felesége.

A magyar felszólalásban **Rónaky József** a delegáció vezetőjeként elmondta, hogy az új paksi reaktorblokk(ok) előkészítéséről tavaly hozott parlamenti döntéssel összhangban az OAH a kibővített erőműre szabott új biztonsági keretszabályozást dolgozott ki. Tájékoztatást adott arról, hogy a busheri atomerőmű biztonságos üzemeltetésének elősegítésére egy ügynökségi projekt keretében az iráni hatóság szakembereit fogadtuk továbbképzés céljából. A NAÜ biztosítéki ellenőreinek képzéséhez is rendszeresen hozzájárulunk. Fontos fejlemény ezen a téren az MTA Izotópkutató Intézet Nukleáris Anyagok Analitikai Laboratóriumának folyamatban lévő csatlakozása a NAÜ Analitikai Laborhálózatához. Az OAH főigazgatója megköszönte az Ügynökség Műszaki Együttműködési Programjának hozzájárulását a Magyar Nukleáris Tudásbázis létrehozásához.

A Közgyűlés ideje alatt tartották a nukleáris biztonsági hatóságok vezetőinek értekezletét is, amely ez alkalommal a nukleárisenergia-termelés mellett döntő új országok támogatási lehetőségével és a már nem használt sugárforrások kezelésével foglalkozott.

Az OAH vezetői négyoldalú találkozó keretében ismét megvitatták a cseh, a szlovák és a szlovén hatóságok képviselőivel a kölcsönös érdeklődésre számot tartó témákat.

A Közgyűlés margóján egy újabb együttműködési javaslat született Hatósági Együttműködési Fórum létrehozásával. Az első benyomások alapján az új Fórum elsősorban az új atomerőművet építeni kívánó országok induló hatóságainak nyújtana segítséget.

A Közgyűlésen elhangzottak a viták ellenére ismét megmutatták, hogy a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség olyan tevékenységet végez, amelyre szükségük van a tagországoknak és amely valóban a „békét és a népek felemelkedését” szolgálja.

*Molnár András
az OAH főosztályvezetője*

NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Regionális műhelytalálkozó

2010. május 10-14. között az OAH központjában regionális műszaki találkozót szerveztek a valószínűségi biztonsági elemzés és a determinisztikus elemzés kombinációja témakörében. A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség regionális projektje keretében megrendezett találkozón atomerőművek, nukleáris biztonsági hatóságok és tervezők, illetve műszaki támogató intézmények képviselőiben 16 ország 35 szakembere vett részt.

Az egyiptomi hatóság támogatása

Az Európai Unió projektet indított az egyiptomi hatóság támogatására egy lehetséges új atomerőmű telephelyének kijelölése kapcsán. Bár Egyiptom nem rendelkezik atomerőművel, az elmúlt évtizedekben többször felmerült az igény atomerőmű építésére, s a kilencvenes években már a lehetséges telephely vizsgálatáig is eljutottak. A Földközi-tenger partján kijelölt telephely El-Dabaa városa mellett található. Az egyiptomi hatóság a nemzetközi normák alapján kiadta saját követelményrendszerét a telephely értékelésével kapcsolatban, s a követelmények alapján elkészült telephely-értékelés hatósági felülvizsgálatában kérte az EU segítségét. Az EU konzorciumot alakított a francia-német Riskaudit cég vezetésével, amelyben részt vesz a német GRS intézet, a finn hatóság és az OAH is. Az OAH-s szakemberek – **Bódis Zoltánné** minőségirányítási vezető, **Petőfi Gábor** főosztályvezető-helyettes és **Petőfi-Tóth Katalin** osztályvezető – a baleset-elhárítási tervezés alapfeltételeinek és a telephely kiválasztásához kapcsolódó tevékenységek minőségirányítási rendszerének felülvizsgálatában, valamint az érintett fejezetekkel kapcsolatos konzultáción vettek részt.

STUK Tanácsadó Testületi ülés

2010-ben a finn nukleáris biztonsági hatóság (STUK) a nukleáris biztonság és a hulladékkezelés biztonságának területein a már működő tanácsadó testületeibe külföldi szakembereket hívott meg. E testületek feladata, hogy a STUK fontosabb szakmai döntéseiről, a nukleáris és hulladékkezelés területein alkalmazott módszerekről véleményt adjon. A nukleáris biztonsági bizottság 10 tagja között öt finn és egy-egy brit, német, magyar, svájci és svéd szakember van. A testület magyar meghívottja **Lux Iván**, az OAH főigazgató-helyettese. A bizottság májusi ülésén a STUK munkatársai tájékoztatást adtak a STUK tevékenységéről, a hatósági felügyelet jelen és jövőbeli kihívásairól, a hatósági szabályozás felülvizsgálatáról, valamint az épülő és tervezett új atomerőművi blokkokról. A bizottság véleményét kérték a STUK munkatársai által kidolgozott integrált biztonsági koncepcióról.

Az ENSREG munkacsoport ülés

Az Európai Bizottság nukleáris biztonsági hatósági csoportja (ENSREG) három munkacsoportot működtet. Ennek egyike a Nukleáris Biztonsági Munkacsoport, amelynek magyar tagja **Lux Iván**, az OAH főigazgató-helyettese. E csoport foglalkozik a nemrégiben elfogadott nukleáris biztonsági irányelvből következő feladatok megvalósításával. A munkacsoport szeptember 2-i ülésén az alcsoportok beszámoltak eddigi eredményeikről. Ajánlás készült az irányelv által háromévente megkövetelt, a nukleáris biztonság nemzeti helyzetéről szóló jelentések elkészítési módjára. A Nukleáris Biztonsági Egyezmény felülvizsgálati konferencián elhangzottak alapján iránymutatás készült a közös EU-problémák azonosítására. Mivel az irányelv tízévenként felülvizsgálati misszió meghívását írja elő minden hatóság számára, az alcsoport javaslatot tett arra, hogy a tagországok nevezzék meg azokat a szakembereket, akikre a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség számíthat a missziók szervezésénél.

Négyoldalú találkozó Balatonfüreden

A cseh, magyar, szlovák és szlovén nukleáris biztonsági hatóságok hagyományos négyoldalú találkozóját 2010. június 14-15-én Balatonfüreden tartották. A hagyományoknak és a találkozó alapvető céljainak megfelelően a hatóságok tájékoztatták egymást az általuk felügyelt nukleáris létesítmények biztonsági teljesítményéről, a jelentősebb létesítményi eseményekről, valamint a hatósági munka egyéb, érdekes eredményeiről. A találkozó kiemelt témája volt az új atomerőművi blokkok létesítésére való felkészülés. A résztvevők megállapodtak abban, hogy a felkészülési együttműködés céljából eseti munkacsoportot hoznak létre. A munkacsoport megszervezését és összehívását az OAH vállalta.

VVER Fórum

A VVER típusú reaktorokat üzemeltető országok képviselői – az OAH meghívására – 2010. június 16-17. között Balatonfüreden találkoztak. A 11 ország (Bulgária, Csehország, Finnország, India, Irán, Kína, Magyarország, Oroszország, Örményország, Szlovákia és Ukrajna), valamint a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és a németországi GRS képviselői előadásokat tartottak erőműveikkel kapcsolatos tapasztalataikról. A speciális témákat feldolgozó munkacsoportok is beszámoltak elmúlt évi tevékenységükről. Megkülönböztetett érdeklődés kísérte a finn delegáció beszámolóját az új reaktor engedélyezésében szerzett tapasztalatokról. A 2011-es Fórum megtartására Szlovákia vállalkozott.

Szeminárium a védettségről

Az Országos Atomenergia Hivatal, az USA Energiaügyi Minisztériumával együttműködve, a Globális Veszélycsökkentési Kezdeményezéshez (GTRI) kapcsolódóan 2010. szeptember 21-22-én szemináriumot tartott az OAH székházában a radioaktív anyagok biztonságos szállítása és védettség témakörben. A program bemutatására tartott szemináriumon az amerikai szakértők mellett részt vettek a szállításban érintett hazai hatóságok, a szállítást, illetve fuvarozást végző egyes hazai cégek képviselői, valamint az Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet, a Biztonsági Tanácsadók Nemzetközi Szakmai Egyesülete és a Hungária Veszélyesáru Mérnöki Iroda Kft. szakértői. A hazai helyzet áttekintése után a felek megvitatták a további kétoldalú együttműködés lehetőségeit és azok jövőbeni ütemezését. Ennek megfelelően az amerikai fél vállalta, hogy a hazai helyzet további részletes vizsgálatát követően, 2011 januárjáig nemzeti szintű értékelő elemzést készít a szállítások biztonságára és védettségére vonatkozó hazai szabályozásról, az engedélyezési és ellenőrzési gyakorlatról. A hazai résztvevők kiemelték a megbeszélés jelentőségét nemcsak a védettség, hanem a biztonságos szállítással kapcsolatos nemzeti szintű egyeztetés tekintetében is.

Új NAÜ-kiadvány kidolgozása

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség új kiadványt készített, amelyben a biztonsági kultúra fontosságára hívja fel a figyelmet az atomerőművek üzemelés előtti időszaka során,

s ismerteti az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat. A kiadvány kidolgozásában az OAH munkatársa, *Bódis Zoltánné* is részt vett. A kiadvány azon országok számára ad iránymutatást, melyek a közeljövőben tervezik új atomerőmű építését, illetve új blokkok létesítését, s előreláthatóan 2011 tavaszán válik elérhetővé a tagországok számára.

Magyar szakértők NAÜ felülvizsgálatokban

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) felkérésére *Lux Iván*, az OAH főigazgató-helyettese részt vett a kínai nukleáris hatóság tevékenységének áttekintésére és a NAÜ elvárásokkal való összevetése céljából küldött felülvizsgáló csoport munkájában. A csoport 15 ország 17 szakértőjéből és a NAÜ 5 munkatársából állt. A felülvizsgálat majdnem teljes körű volt, csak egyes tematikus területek és a védettségi kérdések nem tartoztak a vizsgálat tárgykörébe.

A NAÜ felkérésére *Horváth Kristóf*, az OAH főosztályvezetője két NAÜ és egy szlovén szakemberrel együtt részt vett a szerbiai Vinča kutatóreaktorban zajlott biztonsági és készütségi ellenőrzésen, ahol a helyszíni felkészültség állapotát, valamint a különböző nemzetközi engedélyezési eljárások helyzetét ellenőrizték.

A Nemzeti Jelentés benyújtása

A kiegészítő fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény keretében elkészült a negyedik Nemzeti Jelentés. A Jelentést – az érintett szervezetek bevonásával – az OAH készítette el, majd a tárcaközi egyeztetés lefolytatása után a magyar kormány hagyta jóvá. Magyarország 2010. szeptember 1-jei határidővel a Jelentés angol nyelvű változatát benyújtotta a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséghez. A Jelentés teljes szövege magyarul és angolul megtekinthető az OAH honlapján.

HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG

Üzemeltetési-engedély hosszabbítás

A Paksi Atomerőmű blokkjainak tervezett üzemideje 30 év, amely a 3. blokk esetében 2016-ban, a 4. blokknál pedig 2017-ben jár le. Az 1996-os időszakos biztonsági felülvizsgálat értékelése és az akkori jogszabályi környezet alapján a 3. és 4. blokk 2010. december 31-ig érvényes üzemeltetési engedéllyel rendelkezik. A Paksi Atomerőmű Zrt. kérelmére indított eljárás lezárásaként az OAH a korábbi hatósági értékelések figyelembevételével kiadta a tervezett üzemidő végéig érvényes új üzemeltetési engedélyeket. A 3. blokk esetében a hatóság engedélyezte a blokk növelt teljesítményen (500 MW) történő üzemeltetését is. Az OAH az engedélyezési eljárásba bevonta a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséget és az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Igazgatásrendészeti Főosztályát. Az atomerőműblokkok tervezett üzemidőt meghaladó üzemeltetésének engedélyezése későbbi eljárásban blokkonként benyújtott engedélykérelem alapján történhet.

Együttműködési megállapodások

Az OAH a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nukleáris Technikai Intézetével (BME NTI) 2010. május 18-án, a SOM System Kft. vel 2010. szeptember 27-én kötött műszaki támogató (TSO) partneri együttműködési megállapodást. A BME NTI-vel kötött együttműködés biztonsági elemzések készítésére, a reaktorfizika, a termohidraulika, a sugárvédelem és a radioaktív hulladékok területén a hatósági tevékenység során felmerülő nukleáris biztonsági kérdésekkel kapcsolatos szakvélemény, bírálat elkészítésére, valamint az OAH szakembereinek oktatására terjed ki. A SOM System Kft.-vel kötött megállapodás a nukleáris üzemanyag és a radioaktív hulladékok kezelésének, tárolásának, szállításának biztonsági kérdéseire, irányítástechnikával, programozható berendezésekkel és sugárvédelemmel kapcsolatos szakterületekre vonatkozik. Mindkét együttműködési megállapodás értelmében az OAH lehetőségeihez mérten anyagilag is hozzájárul ahhoz, hogy a TSO-partner tudományos-műszaki szakembereiről a hatóságot támogató háttértevékenységet nemzetközileg elfogadott színvonalon legyen képes ellátni.

Hatósági értékelés

Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága a korábbi évekhez hasonlóan értékelte a Paksi Atomerőmű, a Kiegészített Kazetták Átmeneti Tárolója (KKÁT), a BME Oktatóreaktor és a Budapesti Kutatóreaktor 2009. évi biztonsági teljesítményét. Az értékelés alapját a biztonságjelző mutatók rendszere képezi, amely rendszer főként az egyenletes üzemeltetést, az üzemeltetési kockázatot és a biztonság iránti elkötelezettséget jellemzi. Az értékelésnél figyelembe veszik a biztonságot érintő eseményeket és a hatósági ellenőrzések tapasztalatait is. **Az értékelés legfontosabb megállapítása, hogy a létesítmények 2009-ben is az előírások szerint működtek.** A KKÁT és a Budapesti Kutatóreaktor mutatói az előző évhez hasonlóan magas színvonalat tükröznek. A BME Oktatóreaktor biztonsági teljesítménye tovább javult. A Paksi Atomerőműnél ismét tovább javultak az üzemeltetés biztonságára vonatkozó mutatók, ugyanakkor az „egyenletes üzemeltetés” és a „biztonság iránti elkötelezettség” szempontjából további javításra van szükség.

Főjavítások felügyelete

Az atomerőművi blokkok főjavítása alatt végzik el a fűtőelemek cseréjével összekötött tervszerű karbantartási és javítási tevékenységeket. **A főjavítás alatti hatósági ellenőrzés kiterjed a tervekre és azok végrehajtására, valamint a karbantartási rendszer hatékonyságának monitorozására.** A főjavítás befejezését követően az engedélyesnek a főjavítási tevékenységről, a fűtőelem-cserével összekötött főjavításról jelentést kell benyújtania az OAH-hoz. A Paksi Atomerőmű blokkjainak főjavítását 2010. március 26-án kezdték meg az 1. blokkal, amelyet 30,5 nap alatt fejeztek be. A 4. blokk és 2. blokk főjavítását 59, illetve 30 nap alatt végezték el. A főjavítások alatt az engedélyes elvégezte az esedékes karbantartásokat, ellenőrzéseket, a reaktor-berendezés műszaki biztonságtechnikai vizsgálatait és tömörségpróbáját, valamint a következő kampány-

hoz szükséges friss üzemanyag berakását. A főjavításokat követő újraindítás is OAH-engedélyhez kötött. A blokkok főjavítását és indítását az OAH helyszíni, eseti és egyedi próba, valamint on-line ellenőrzéssel folyamatosan figyelemmel kísérte és külön ellenőrzési terv alapján felügyelte. A 3. blokkon a munkálatok szeptember 25-én kezdődtek el. A 26 naposra tervezett főjavítás befejezése várhatóan 2010. október 19.

Kutatási beszámolók

Az OAH Műszaki Támogató Tevékenységének keretében a műszaki háttérintézetekben zajló nukleáris kutatások jelentős szerepet játszanak az OAH hatósági munkájának támogatásában. Az MTA Izotópkutató Intézete, a BME Nukleáris Technikai Intézet, a Paksi Atomerőmű Zrt., az MTA és az OAH közel 40 szakemberének részvételével 2010. május 18-án tartott szeminárium célja az volt, hogy a kutatók beszámoljanak a 2009-ben támogatott kutatási tevékenységek eredményeiről. A szemináriumon 10 előadás hangzott el, amelyek áttekintették a nukleáris védelem és proliferáció-állóság területén 2009-ben végzett kutatásokat.

Hatósági Fórum az OAH-ban

Az új atomerőmű telephelyének engedélyezésével kapcsolatos tartalmi és dokumentációs kérdések tisztázása érdekében június 29-én Hatósági Fórumot tartottak az OAH-ban. A fórum résztvevői voltak az OAH, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, a Vidékfejlesztési Minisztérium, az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatala, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, az Országos Rendőr-főkapitányság, a Magyar Energia Hivatal, a Paksi Atomerőmű Zrt., az MVM és a SOM System Mérnöki Iroda szakemberei. Az egyeztetés kiterjedt a telephely nukleáris biztonsági engedélye, valamint más hatóságok önálló eljárásai közti időbeli viszonyra is. Az önálló eljárások között szerepel a területileg illetékes Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség környezetvédelmi, és a Magyar Energia Hivatal létesítési és üzemeltetési engedélyezési eljárása. A Hatósági Fórumon a szakértők egyeztettek arról, hogyan vesznek részt egymás eljárásaiban. Javaslatot tettek az eljárások egyszerűsítésére, az államigazgatási eljárások harmonizálására és az eljárások számának csökkentésére.

Munkacsoport a WENRA-referenciaszintek alkalmazására

Az OAH és az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal képviselői munkacsoportot hoztak létre az európai nukleáris hatóságok szervezete (WENRA) által kidolgozott követelmények, az ún. biztonsági referenciaszintek hazai adaptálására. A két szervezet szakértői jogászok bevonásával azt vizsgálják, hogy a harmonizált nemzetközi követelmények miképpen illeszthetők be a radioaktív hulladékok átmeneti tárolására vonatkozó hazai jogszabályokba. A nukleáris létesítmények hatósági felügyeletét az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága, a radioaktív hulladék-tárolók felü-

gyeletét az ÁNTSZ regionális intézetei látják el. A két szervezet együttműködése elősegíti a korszerű jogi szabályozás megteremtését.

A Vinča kutatóreaktor kiégett fűtőelemeinek visszaszállítása

Az Amerikai Egyesült Államok által finanszírozott Globális Fenygetettség Csökkentését célzó Kezdeményezés keretében az orosz eredetű kutatóreaktori fűtőelemek visszaszállításának következő lépése a Vinča kutatóreaktor kiégett fűtőelemeinek Szerbiából Oroszországba történő repatriálása lesz, melyre várhatóan még ez évben sor kerül. Magyarország a szállítás útvonalával érintett tranzitország. A veszélyes anyagok nemzetközi szállítását szabályozó egyezmények előírásai szerint a szállítani tervezett kiégett kutatóreaktori fűtőelemek csomagolásának szigorú feltételeket kell teljesítenie. Ez év augusztus közepére lezárult a kiégett fűtőelemeket tartalmazó küldemények biztonsági elemzésére vonatkozó szakértői vizsgálat. Ezt követően az OAH kiadta a határozatot, amelyben igazolja, hogy a tervezett küldemény megfelel a vonatkozó előírásoknak.

Önértékelés az OAH-ban

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) integrált hatósági felülvizsgálatának részeként a Nukleáris Biztonsági Igazgatóság önértékelést hajtott végre a NAÜ által kidolgozott módszer szerint. 2010. szeptember 14-16. között a NAÜ szakértői az OAH-ban ismertették az önértékelés menetét, a rendszer felépítését és használatát, az önértékeléssel kapcsolatos szervezési, technikai, lebonyolítási kérdéseket. Az önértékelési folyamat több szakaszból áll, az OAH munkatársai első lépésben kis csoportokban válaszolnak a kérdésekre, majd a válaszokat a munkatársakból összeállított értékelő csoportok elemzik. Az önértékelés végrehajtásának javasolt időtartama a tervezéstől az akcióterv elkészítéséig 6-12 hónap, amelyre egy projekt keretében kerül sor.

NUKLEÁRISBALESET-ELHÁRÍTÁS

ECURIE-gyakorlat

Az OAH Balesetelhárítási Szervezete az Európai Bizottság nukleárisbaleset-elhárítási tanácsadó szerveként lépett működésbe 2010. július 8-án az Európai Bizottság által szervezett ECURIE 3-as szintű gyakorlat keretében. A gyakorlat feltételezett eseménye szerint Németországban a Brokdorf atomerőműben súlyos baleset történt. Az OAH Baleset-elhárítási Szervezete elkezdte az esemény feldolgozását; megvizsgálta a meteorológiai viszonyokat, a német fél által szolgáltatott szimulált légköri kibocsátás adatokkal terjedésszámítást végzett, elemezte az esemény várható lefolyását és óvintézkedési javaslatokat fogalmazott meg, különös tekintettel az élelmiszerfogyasztás korlátozására. Az elemzések kapcsán felmerült kérdések tisztázása érdekében a magyar szakértők kapcsolatba léptek a német hatósággal is. A gyakorlat során az OAH segítette pontosítani az Európai Bizottság sajtóközleményét.

EU-képzés

Az Európai Bizottság által meghirdetett tender győzteseként az OAH a 2010-2012 időszakban háromszor tart nemzetközi nukleárisbaleset-elhárítási tanfolyamot. A 2010. szeptember 13-17. között első alkalommal megrendezett tanfolyamon 17 ország 25 résztvevője ismerkedett meg a nukleárisbaleset-elhárítási rendszer kialakításának alapjaival, a döntéstámogató rendszerek használatával, a különböző óvintézkedések kiválasztásának és végrehajtásának módszerével, valamint a nukleáris vagy radiológiai balesetek hosszú távú pszichikai és gazdasági hatásainak enyhítési lehetőségeivel. A tanfolyam végén a résztvevők teszten mérhették le az egy hét alatt szerzett tudásukat, valamint egy érdekes és fordultatos baleset-elhárítási gyakorlat keretében ízelítőt kaphattak a nukleáris és sugárvédelmi elemzések folyamatáról, a nemzetközi és hazai kapcsolattartás, valamint a lakosság időbeni és hiteles tájékoztatásának fontosságáról.

TÁJÉKOZTATÁS

A Nukleáris Újságíró Akadémia hallgatói az OAH-ban

A Magyar Szakújságírók Egyesülete és az Országos Atomenergia Hivatal együttműködésében szervezett Nukleáris Újságíró Akadémia májusi rendezvényére május 25-én került sor az OAH épületének alagsorában lévő nukleárisbaleset-elhárítási központban, a CERTA-ban. Lux Iván, az OAH főigazgató-helyettese előadásában az atomenergia biztonságos alkalmazását és az OAH tevékenységét mutatta be, majd egy nukleáris baleset szimulációján keresztül tekinthették meg a látogatók a központ veszélyhelyzeti működését. A mintegy 25 újságíró nagy figyelemmel követte az előadásokat, s számos kérdést tettek fel az előadóknak.

Ismeretterjesztő konferencia Egerben

Az Országos Atomenergia Hivatal a TIT Stúdió Egyesülettel és az Eszterházy Károly Főiskolával együtt május 20-án ismeretterjesztő konferenciát rendezett „Atomenergiáról – mindenkinek” címmel Egerben. Az ezúttal hetedik alkalommal rendezett regionális konferencián az ismeretterjesztésben jártas neves előadók mindazokat a területeket áttekintették, amelyek gyakran előfordulnak a médiában és érdekelhetik a lakosságot. A konferenciateremben a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. kiállítását is

Érkeznek a résztvevők

megtekinthette a mintegy 250 résztvevő. A szünetben a Magyar Nukleáris Társaság „Fiatalok a Nukleáris Energetikáért” szakcsoportja műszeres bemutatót tartott.

Elismerés az OAH honlapjának

Az Átlátható Állam Kezdeményezés Kivele programjának keretében 2010-ben is elvégezték a minisztériumok és a háttérintézmények honlapjainak statisztikai elemzését. A 2008-ban indított Kivele program célja annak vizsgálata, hogy a magyar államigazgatás szervei mennyire tartják be az elektronikus információ-szabadságról szóló törvényből fakadó kötelezettségeket, s milyen adatközlési gyakorlatot követnek, azaz ebből a szempontból mennyiben tekinthetők jogkövetőnek a magyar állami intézmények. **A jelentés megállapította, hogy a háttérintézmények és felügyelt szervezetek között jogkövető magatartás tekintetében az Országos Atomenergia Hivatal felelt meg legjobban a törvény előírásainak.**

Ismét nyílt nap volt az OAH-ban

Az Országos Atomenergia Hivatal szeptember 18-án – csatlakozva a Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozathoz – nyílt napot tartott, amelyre 180 látogató jött el. Az érdeklődőket Rónaky József főigazgató köszöntötte, majd előadások hangzottak el az atomenergia biztonságos alkalmazásáról és az OAH tevékenységéről, a nukleáris anyagok szállításáról és

Kiállítás az első emeleten

a nukleáris balesetek elhárításáról. A látogatás az OAH épületének alagsorában kialakított nukleárisbaleset-elhárítási központ, a CERTA megtekintésével folytatódott. Sokan nézték meg az épület előcsarnokában elhelyezett poszterkiállítást, amely az OAH sokrétű tevékenységét mutatja be. Az OAH kezelésében lévő Központi Nukleáris Pénzügyi Alap finanszírozásában folyó, a radioaktív hulladékok elhelyezésével kapcsolatos tevékenységet az első emeleten elhelyezett kiállításon tekinthették meg a látogatók.

RÖVIDHÍREK

- 2010. június 28. és július 9. között Várpalotán, a Bakony Harekiképző Központban került megrendezésre az Átfogó Atomcsend Egyezmény Előkészítő Bizottság felkészítő tanfolyama, amelynek előkészítésében és lebo-

nyolításában az Országos Atomenergia Hivatal mellett a Magyar Honvédség vállalt szerepet. A képzésen 46 ország 62 szakembere vett részt, akiket arra készítettek fel, hogy szakszerű méréseikkel bizonyíthassák, ha valamelyik ország megszegi az atomcsend egyezményt.

- *Rónaky József*, az OAH főigazgatója május 25-én az MTA Felolvasótermében előadást tartott “Az atomenergia szerepe hazánk és a világ energiaellátásában” címmel. Az előadás az “Ismerjük meg egymást és egymás tudományát!” címmel rendezett családi, baráti összejövetel-sorozat keretében hangzott el. Az előadást követő kötetlen beszélgetésen az előadó válaszolt a felmerült kérdésekre.
- Megjelent az atomenergia magyarországi alkalmazásának biztonságáról szóló színes, képekkel illusztrált kiadvány, valamint az OAH 2009-es tevékenységéről szóló beszámoló. Mindkettő megtalálható az OAH honlapján (www.oah.hu).
- A Bataapáti környékén lévő önkormányzatok által létrehozott Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) alapításának 10. évfordulója alkalmából Gránit-díjat alapított. A díjat azoknak ítélik, akik az elmúlt időszakban kiemelkedő módon járultak hozzá a Társulás sikeréhez. A díjazottak között volt *Paulik Oszkár*, az OAH Központi Nukleáris Pénzügyi Alap Kezelő Szakiroda nyugalmazott munkatársa.
- *Koblinger László* főigazgató-helyettes 2010. szeptember 2-án, a német Wirtschaftsverband Kernbrennstoff-Kreislauf und Kerntechnik egyesület meghívására Berlinben előadást tartott a „The review process of the New Basic Safety Standards on Radiation Protection (IAEA and EU)” című szemináriumon „Observations from the development of the new EURATOM-BSS” címmel.
- Az Európai Biztosítéki Kutatási és Fejlesztési Szervezet (ESARDA) 32. éves konferenciáján az Irányító Testület *Horváth Kristófot*, az OAH fősztályvezetőjét, a szervezet jelenlegi alelnökét választotta meg az ESARDA új elnökének a 2011-2012-es időszakra. A konferenciára Luxemburgban került sor, 2010. május 3. és 6. között. Magyarországot az MTA Izotópkutató Intézet, a Paksi Atomerőmű Zrt. és az OAH szakemberei képviselték. A soron következő éves konferenciának 2011-ben Budapest ad otthont.
- Megalakult a Magyar Mérnöki Kamara (MMK) nukleáris tagozata. A tagozat létrehozásában az OAH is közreműködött, a tervek szerint a vonatkozó miniszteri rendelet megjelenését követően mind a hatóság, mind az engedélyesek számára előíranyozza az MMK szakértői névjegyzékének alkalmazását, ami kiterjedne az egyes engedélykérelmek benyújtásánál a Nukleáris Biztonsági Szabályzatokban megkövetelt független szakértői felülvizsgálatokra. A tagozat tevékenységi körébe más feladatok is tartoznak, többek között a nukleáris területen érvényes magyar nemzeti szabványok kiadása, szakértők oktatása stb. A nukleáris tagozat vezetője *Kovács Kálmán* (ERÓTERV), az OAH részéről az elnökségben *Tóth András* fősztályvezető kapott helyet.